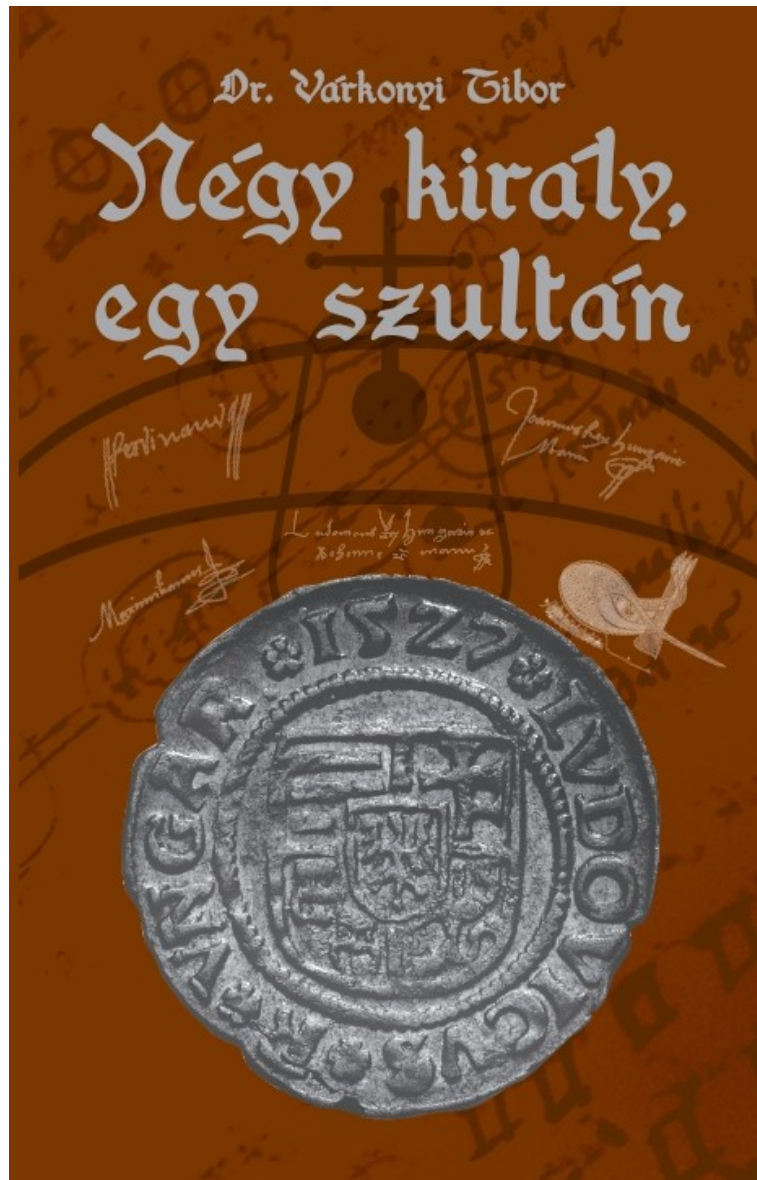

Dr. Várkonyi Tibor: Négy király, egy szultán

Dr. Kollega Tarsoly István, Budapest (tarsolyistvan@t-online.hu)

Dr. Varga Szabolcs történész, a könyv szakmai lektora, így ajánlja a könyvet az Olvasóknak:

A mohácsi csatáról és azt követő évtizedekről rengeteg könyv született az elmúlt százötven évben, lelkes levéltárosok, gyűjtők és történészek a források garmadját ásták elő erről a korról. Az erőfeszítések ellenére a kép azonban mindmáig töredékes, a nyomok nagy részét belepte az idő. Így marad a kreativitás, a képzelőerő, amivel minden generáció újra és újra megkonstruálja a saját Mohácsról vallott értelmezését – „akár így is történhetett” felkiáltással.

Várkonyi Tibor könyve különleges, mert fiktív forrásokat rejt, amelyek hasonló stílusban készültek, mint a fennmaradt iratok túlnyomó többsége. Nem tudjuk, hogy valaki is megírta volna ezeket a leveleket, naplót, történeti feljegyzéseket, valószínűleg nem. De nem ez a fontos, hanem az, hogy akár meg is írhatta volna.

Várkonyi Tibor könyvéből választ kaphatunk arra, hogy milyen érzések kavargtak az alig húsz éves II. Lajos királyunk fejében, miközben felcsatolták rá nehéz páncélját azon a tikkasztó délutánon, és megtudjuk az évszázados titok nyitját, hogy az agg Szulejmán szultán Bécs helyett vajon miért az Almás-patak mocsarai között megbúvó Sziget alá ment meghalni. Georges Duby francia középkorász gondolatait kölcsönözve ma a valós, megismerhető múlt álma helyett a megálmodott múlt valósága, az átélt történelem színrevitele az egyetlen reális cél, amit író maga elé kitűzhet, amikor a régvolt eseményekről kíván megemlékezni. E könyv írója ismerte ezt a törvényt, így a mű méltó párja a témáról szóló szakkönyveknek és lovagregényeknek egyaránt.

A könyv ajánlója helyesen utal a könyv rendhagyó jellegére, melyben egyszersmind a könyv vonzereje is rejlik. A szerző által megfogalmazott dokumentumokban az élő történelem keveredik a képzelet szülte eseményekkel, abból a célból, hogy az Olvasó úgy érezze, hogy maga is részese a Jagelló-korszak eseményeinek és az azt követő negyven évnek, amelyben a Magyar Királyság sorsa átforgatózott, s amely korszak annyi különleges történelmi szereplőt vonultat fel, mint talán egyetlen másik sem.

A könyv dokumentumai nem véletlenül íródtak úgy, ahogyan, és követik egymást olyan sorrendben, mint ahogyan azt a szerző leírta.

Vegyük sorra őket!

A történeti tanulmánynak tekinthető *Bevezetést*, illetve a *Szerzői előszót*, amely megmagyarázza számunkra, hogy az író miért ragadott tollat, követi az első rész, mely a „*Memoria Hungarorum Anno Domini 1488--1526*” címet viseli. Ez a rész egy olyan történeti munka, melynek elvégzésére II. Lajos király adott megbízást egy magát a szövegben csak egy helyen felfedő nemesembernek, aki az 1488-tól 1526 áprilisáig terjedő időszakot a köznemesség szemével látatja velünk. Ahogy közeledünk időben az 1526-os évhez, úgy növekszik az egyes évek leírásának terjedelme, s ez már magában is felkészíti az Olvasót a folytatásra.

Csakhogy a könyv nem úgy folytatódik, ahogyan azt várnánk, mert a második rész, mely a „*Commentarium Ludovicus Rex, MDXXVI*” címet kapta, nem más, mint II. Lajos király személyes naplója, melyet 1526 áprilisától, az országgyűléstől kezdve vezetett augusztus 29-ig, a mohácsi csatáig. Ebben a részben egy király szemével látjuk az eseményeket, és nem mellékesen megérthetjük, hogy hiába minden, a király is csak ember, egy közülünk.

Ezt követően a szerző egy meglepő megoldással utal a mohácsi csatára, majd pedig belekezdhetünk a harmadik részbe, mely „*Mohácsi veszteséglista, és a túlélők*” cím alatt közöl dokumentumokat, ezekből megtudhatjuk, hogy kik veszték oda a csatában és kik voltak a szerencsés megmenekültek. A dokumentumok szerzői egy török katona, és egy magyar királyi titkár, egyházi személy. Ez újabb megvilágításba helyezi az eseményeket.

A rövid negyedik rész a „*Csillagjósások dokumentumai a szultáni levéltárban*” címen több horoszkópot tartalmaz, melyet abban a korban akár meg is szerkeszthettek volna az asztrológusok. A szerzőnek figyelemmel kellett lennie arra, hogy akkoriban milyen bolygókat ismertek Európában, így a csillagjósásokat ennek ismeretében kell olvasni és értékelni.

Az Olvasó itt akár meg is pihenhet, és elgondolkozhat az eddigieken, mert ezután következik az ötödik rész, mely odafigyelést kíván tőle. A címe „*Szulejmán szultán levéltárában talált magyar vonatkozású levelek*”, és ötvenegy levelet tartalmaz, melyeket magyarok, törökök, lengyelek, angolok, itáliaiak és mások írtak. Közös bennük, hogy a magyar történelemre kihatással bíró eseményekről, személyekről szólnak.

A hatodik rész a „*Murád dragomán 1554-1555-ben készült táblái*” török szempontból írják le nagyon röviden Szulejmán szultán nagy hadjáratait 1521-től 1555-ig. A hat hadjárat történetét élvezettel olvashatják azok is, akik csak most ismerkednek a korabeli eseményekkel.

A hetedik, befejező rész „*A hetedik hadjárat Magyarország ellen*” címmel valójában az öreg Szulejmán szultán 1566. évi naplóját tartalmazza, melyben Szigetvár ostromáról, Zrínyi Miklósról és más magyarokról kapunk képet a szultán szemszögéből.

A kötetet uralkodói és nemesi genealógiai táblák, irodalomjegyzék és névmutató zárja, mely a könyv felhasználását kutatók számára is érdekessé teheti.

A borítón a Szent Korona stilizált rajza a mohácsi csatára kivonuló királyi sereg felvonulási képe került elhelyezésre, az abroncs alatt látható a négy király (II. Lajos, Szapolyai János, I. Ferdinánd és I. Miksa), valamint a szultán (Szulejmán) aláírása. A borító jelentős részén egy II. Lajos-dénár látható, melynek az az érdekessége, hogy 1527-ben verték, tehát posztumuszt veret. A figyelmes Olvasó elgondolkozhat a korabeli viszonyokon: milyen lehetett egy olyan korban élni, ahol két választott király (János és Ferdinánd) alatt egy, a mohácsi csatában hősi halált halt király nevével vernek pénzt.

A történelmet szerető Olvasók nem fognak csalódni a könyvben.

Szerző: Dr. Várkonyi Tibor

Kiadó: Tarsoly Kiadó, Budapest

Terjedelem: 400 oldal

ISBN 978-963-9570-59-7

Megjelent: 2014-ben